

kov. Vedno znova so s ploskanjem zahtevali nadaljevanje koncerta. No, Slavčki so radi ustregli ljubeznivim bratcem in sestricam ter prepevali, dokler je to prenesel program bivanja. Nato so dobili malico v rudniški restavraciji ter si ogledali Pernik, posebno še rudniško direkcijo, ki je v vsakem pogledu res reprezentativna stavba. Izvajanja Slavčkov na koncertu so bila sprejeta z največjim odobravanjem. V spomin na Pernik je prejel zbor krasen kip rudarja, ki nudi kepo »črna zlata«. Vsak pevec je prejel lepo šatulo, okrašeno z bolgarskimi narodnimi ornamentami in napolnjeno z izbranimi sladčicami. Dirigent in spremljevalci so dobili po 5 gramov rožnega olja v lepi tubi z napisom: »V spomin na perniške rudarje 10. X. 1938.« Po koncertu je bil družabni sestanek, na katerem se je zahvalil Slavčkom za poset ljubeznivi generalni direktor ing. Spasov. Obujal je spomine na Trbovlje in Slovenijo, ki so jo posetili bolgarski rudarji pred meseci. Za vse gostoljubje in ljubezen se je v imenu Slavčeka zahvalil tov. Supančič.

Ob pozni uri smo zasedli dva avtobusa in se odpeljali proti Sofiji, kamor smo dospeli kmalu po polnoči. Slavčki so se do 10. ure dobro naspali. Ob 11. uri smo morali privediti še en koncert za mladino. Po koncertu je na priredil Sofij. župan skupno poslovilno kosilo, ki so se ga udeležili tudi zastopniki oblasti in raznih kulturnih korporacij. V slovo je Slavčkom izpregovoril podžupan g. Lekarski, ki je podčrtal velikanski pomen poseta Slavčkov, jugoslovanske mladine, ki naj skupno z bolgarsko mladino gradi lepšo bodočnost obeh narodov. Izrazil je željo, naj bi oni, ki skrbijo za mladino, omogočili, da spozna bolgarska mladina lepote Jugoslavije. Še nekaj pesmi so morali zapeti Slavčki. Režika se je zahvalila in slovo je bilo oficijelno opravljeno. Pred obednico so čakali Slavčke Bolgarčki in jih odpeljali po mestu, da si še zadnjikrat ogledajo, kar koga zanima. Spremstvo si je pa ogledalo nekaj sofijskih šol, ki so res krasne in v vsakem pogledu na višku. Pohiteli smo tudi v ameriški otroški vrtec, kjer neumorno deluje g. Kasabova, ki je pred leti hospitirala na naših šolah.

V Sofiji je 22 meščanskih, 52 osnovnih šol in 11 gimnazij. Šole obiskuje 63.000 učencev in od teh 1., 2. in 3. razred osnovne šole 33.000. Letni proračun za vzdrževanje šol, šolskih kuhinj in otroških vrtcev znaša 33.000.000 levov. Gradbeni fond za popravila in zidavo pa dosega letno 17.000.000 levov. Vse šole, ki so po večini nove, oziroma prenovljene, so lepe, moderne, svetle, imajo garderobe, kopalnice in velike dvorane za šolske prireditve. Posebnost tamkajšnjih klopi je v tem, da so naslonjala vrtljiva okoli horizontalne osi. Na oknih, po hodnikih in omarah je mnogo rož in cvetja, po stenah pa naravnost ogromno slik iz bolgarske zgodovine in bolgarskih krajev. Zelo umestno se mi zdi, da ima vsaka šola po možnosti na podstrešju veliko pokrito teraso, raz katero učenci lahko opazujejo nebesne pojave in okolico. Najmodernejša je 20. meščanska šola, ki je bila pravkar dograjena. Stala je 8.000.000 levov, kar znači v primerjavi ravno toliko dinarjev. Upravitelj te šole je tov. Luka Epitroff, dobro znani prijatelj jugosl. učiteljev, posebno članov UPZ. Lep sprejem so doživeli

spremljevalci Slavčkov tudi na I. osnovni šoli. V vsakem razredu so jih pozdravile učence s primernim govorom in lepim šopkom. Učiteljstvo jih je pogostilo z grozdem in pecivom.

Nismo se mogli iztrgati vsem znamenitostim in ogromnemu gostoljubju. Mnenja sem, da nam ni potrebno posecati kraje in države na zapadu. Tudi na vzhodu se bomo naučili zelo dosti, kar bo v korist naši mladini. Bolgarska šola je odlična, njih skrb za mladino pa posnemanja vredna.

V zadnjem momentu smo pospravili svoje kovčke in pohiteli na kolodvor. Prešli smo Slavčke in jih razvrstili v pripravljena »pulmana«. Slovo nam ostane nepozabno. V dokaz temu naj bodo odkritosrčne solze Slavčkov in Bolgarčkov. Eni kakor drugi se niso mogli ločiti. Odrasli so pa kar tekmovali med sabo v prisrčnosti do Slavčkov. »Do vždanja« — morate še priti,« to so bili poslednji vzkliki. Naj zaključim z ugotovitvijo, ki mi jo je poudaril ugleden Bolgar ob slovesu: edino ta pot, ki ste jo ubrali vi, slovenski učitelji, je pravilna in najbolj solidna osnova za bodočnost. Vse drugo se ni izkazalo! Bodite zdravi in na tej poti dosledni. Bodočnost je vaša.

Učiteljski pokret

Vladko Majhen:

O konjereji

(Za učitelje pokretaše)

»Kritika« je postala že s prvo številko osrednje pedagoško glasilo: reakcionarjev. S svojo šibo je udarila po pedagoških pisateljih. Če bi jih šiba zadela, bi nosili danes na svojih hrbtih tiste debele klobase, ki so po mnenju urednika »Kritike« znak pravilne kazni, porojene iz potrebe in ljubezni. V pravični jezi je hotela mačeha sodobne pedagogike preteptati kolporterje tuje pedagogike. V jezi pa je malo pravičnosti, to dokazuje »Kritika«, ki je najbolj pretepla dr. Žgeča, čeprav se je on doslej izmed vseh vodilnih slovenskih pedagogov najmanj posluževal tujih virov. Dr. Žgeč je prav za prav prvi delavec na slovenskem pedagoškem terenu, saj so se vse doslej anketne vršile na njegovo pobudo. — Klofute je dobil »Popotnik«, bedastemu članku o vzgojni kazni v »Roditeljskem listu« je posvečena pretežna vsebina »Kritike«. S poglavjem »Listek« kani nemara postati literarna revija in tekme »Sodobnosti«, »Ljubljanskemu zvonu« in »Domu in svetlu«. Dolejš nenavadna podjetnost! — Zelo aktualna je v »Zapiskih«. Tam so recepti za JUU. Petnajsta stran pa bi skoraj ostala nedovršena, šestnajsta pa celo prazna, toda: na srečo obstaja v Sloveniji še Učiteljski pokret. »Kritika« ni prijateljica ljudi, ker jim ne privošči mehke, ljubeznive in razumevajoče vzgoje. Zakaj pa ni prijateljica živali? se sprašujemo, ko padajo težki udarci na konje. »Kritika« kliče na pomoč Učiteljski pokret, ki ga hoče spraviti v konjedersko društvo.

Nisem član nobenega kasaškega društva, vendar bi rad povedal katero v zahtevni naše lepe domače živali: konja.

»Po proučevanju vasi se bo treba lotiti tudi praktičnega dela.« Pisec ne pozna programa Učiteljskega pokreta, zato ne ve, da je proučevanje vasi dolgotrajno in temeljito delo. Pokret nima namena vzgajati ekonomice. Končno ni namen Učiteljskega pokreta, da bi propagiral ali se boril proti gospodarskim panogam; gospodarski in socialni študij mu služita le za to, da pokaže učinke teh faktorjev na pedagoško.

»Konj ni sodobna žival... in po naših cestah že ropočejo avtomobili. Če po hribovitih krajih z voli in kravami zemljo obdelajo, bi jo menda tudi na ravnem.« Konj ni sodoben, malo bolj sodoben je avtomobil, najbolj sodobna je pa krava. Človek bi se ne čudil, če bi kaj takega napisal kateri izmed članov londonskega odbora za nevmešavanje, toda da tako spodsrdno človeku iz zdrave slovenske sredine, to kaže na precejšnjo ignoranco v ekonomiji. V tistih zlatih časih, ko je hodil Samec na učiteljske, še niso poučevali ekonomije, zato je njegova zmotna radi tega nekoliko lažje narave.

Za Slovenijo je konj zelo sodobna žival. Avtomobilski promet zahteva urejeno cestno omrežje, ki ga Slovenija še zdaleka ne premore. Slovenija se bori komaj za glavne avtomobilske prometne žile. Kdo ve, kdaj bomo doživeli tako cestno omrežje, da bo lahko držal avtomobil iz vsakega kmečkega dvorišča! Naši pohlevni konji pa se počasi pogrežajo v blatne vaške kolovoze in pod težkimi udarci vlačijo pridelke na trg.

Drugi pogoj za razvoj avtomobilizma in motorizacijo kmečkega stroja, pa je: blagostanje. Če se razgledamo, kdo ima danes avtomobile, vidimo, da se jih poslužuje trgovina ter dobro situirani svobodni poklici: advokati in zdravniki. Vozilo in njegovo vzdrževanje je dražje od konja. Namesto mleka pa spuša smrdljiv dim.

Dravsko, Mursko in Krško polje imajo mnogo teh živali. Razumljivo! Velikanski njijski kompleksi zahtevajo vendar intenzivnega in hitrega dela. Koliko časa bi trajalo oranje s kravami na kmetiji! Čim hitreje je opravljeno delo, cenejše je! Po dolgotrajnem oranju bi bile krave še slabše kakor danes, ko stoje v hlevu in jedo slamo. Krava, ki dela, ne doji. Zopet smo v zagati!

Hribovcev in ravnincev ne moremo primerjati! Radi malih ornih površin hribovci ne rede konj. Znano je tudi, da je vol odpornejši in zelo vztrajen. Hribovci ni nikoli za hitrost, ampak vedno le za uspeh: kako priti navzgor. Srečni hribovci, ki rede vole in krave, sicer bi bili starokopitni kakor ravninski kmetje!

Ali je vino ali je kis?

Brez etiket tega ne spoznamo. Zato moramo nato posebno paziti. Pravo Kneippovosladno kavo spoznamo na zavitku po sliki župnika.

Odprta v vrečah ali v zavitkih brez župnikove slike sploh ne obstoja
Kneippova sladna kava!

kmetu dobička pri ubogi živali, ki je ves teden delala na polju, v nedeljo pa še doseglja lep športni uspeh! Dirke pa povrh zboljšujejo našo slovensko konjerejo. Zakaj so slovenski konji znani daleč po svetu? Dirke jih proslavljajo, ne pa morda »Kritika«.

Naš kmet ne propada zato, ker je preveč zmoderniziran, to je čisto konvencionalna laž. V moderni državi orjejo s traktorji (matorna, ne kravja vprega!), proizvajalni stroški se zmanjšajo, cene so globoko konkurenčne še naši konjski vpregi. Slovenski kmet ne bo propadel radi konjereje. Klic po odpravi konj in zahteva po kravji vpregi sta prav tako sodobna in potrebna za narodno gospodarstvo, kakor »Kritika« za sodobno pedagogiko.

Starokopitnežil Bogato poglavje!

Kmetje so starokopitni, ker ne zmorejo napredka.

Starokopitni so tisti ekonomski, ki silijo kmeta v primitivizem, iz katerega ga je izvelkla liberalna doba.

Najbolj starokopitni pa so pedagogi, ki ne morejo doumeti potrebe strnjenejšega šolskega dela. »Kritika« postaja njihovo glasilo, njenemu uredniku pa čestitam k »fuhrerstvu«.

Kadar pridete v Ljubljano, se zglasite pri občeznani manufaktorni veletgovini

R. MIKLAUC „Pri škofu“
Lingarjeva ulica — Pred škofijo,

kjer boste našli veliko izbiro blaga za moške in damske obleke po izredno ugodnih cenah
Ne pozabite: R. Miklauc, Ljubljana

Splošne vesti

— Opozorilo. Pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani bo izvajal v ponedeljek, 7. novembra t. l., v veliki univniški dvorani na slavnostnem koncertu v proslavo 20 letnice osvobodjenja in zedinjenja najnovejše Škerjančevovo delo za soli, zbor in orkester »Zedinjenje«. Opozorjamo učiteljstvo iz Ljubljane in bližnje okolice na to krstno izvedbo najnovejšega domačega dela, s prošnjo, da se udeležijo nastopa Glasbene Matice v največjem številu. UPZ.

OPOZORILO

Sreska učiteljska društva Kozje, Kranj in Sv. Lenart ponovno prosimo, da dostavijo sekciji mesečne prijave za september in oktober z vsemi osebnimi izpremembami. Društvi Črnomelj in Novo mesto pa nam še nista poslali prijav za oktober. Ostala društva pa so v tem pogledu v redu.

Tudi članskih seznamov za leto 1938/39, še niso poslala nekatera društva in prosimo, da tudi te dostavijo sekciji čimprej.

Blagajniki društev naj se ravnajo po slovniku, ki ga je odobrila banovinska skupščina, pa bo najlepši red v medsebojnem administrativnem poslovanju.

Sreska društva naj čimprej likvidirajo svoje stare dolgeve napram sekciji in naj letošnje mesečne prispevke točno in redno nakazujejo.

Upraviteljstva se obenem naprošajo, da pospešijo plačilo naročnine »Popotnika« pri

svojih krajevnih šolskih odborih za tekoče leto in eventualno tudi za prejšnja leta. — Prosimo! Uprava JUU.

Vodnikova družba izda letos spominsko knjigo »Karadordevičje«, ki je bogato ilustrirana. Z njo hoče proslaviti dvajsetletnico naše svobode, naše narodne in svobodne države Jugoslavije. Pisatelj prof. Orožen je v knjigi z markantnimi potezami očrtal sto let naše narodne zgodovine. V teh letih, ko se je porajalo največje delo naše narodne zgodovine, je pripadalo vrhovno vodstvo našega odpora in prizadevanja junaškemu rodu Karadordevičju, ki je dosegel velike nacionalne uspehe, opirajoč se na živo silo našega naroda. Snov je podana tako poljudno in plastično, da bo knjigo z veseljem čital vsakdo. Mladina pa bo črpala iz nje pravo narodno navdušenje. — Zato mora imeti to ljudsko knjigo vsak dom v naši ožji domovini. Za borih 20 din dobiš poleg te knjige še tri druge, med njimi bogato ilustrirano Vodnikovo pratiko s pestro vsebino. Včlani se še danes v Vodnikovo družbo pri poverjeniku svojega kraja, ali pa direktno v družbeni pisarni v Ljubljani, Knaflejeva ulica 5.

— Popravek. Neljubo pomoto je zagrešila dopisnica članka »Nekaj misli iz vasje«, ki je citirano pesnico S. Jenka »Trojno gorje« pripisala S. Gregorčiču. — Zaradi nepredvidene ovire je uredništvo že po zaključku redakcije moralo v naglici uvrstiti članek v list in je to pomoto tudi spregledalo. Upamo, da so čitatelji to uvideli in tudi sami popravili.

Kuhinjsko posodo — jedilno orodje — vse za gospodinjstvo
FRANC GOLOB — LJUBLJANA — WOLFOVA ULICA 8

Osebnne zadeve

— i Praktični učiteljski izpiti so se vršili pred državnim izpitnim odborom v Ljubljani od 20. do 28. oktobra t. l. Izpit so napravili naslednji učitelji pripravniški(ce): Beljan Marija, Čepin Helena, Stanič Feliks, Stariha Zo-

ra, Šubert Alojzij, Šubert Milena, Schwarz Ivan, Božič Ana, Casagrande Julij, Čerček Olga, Fink Stanislav, Jelenko Ivana, Ladič Milan, Pintar Rozalija, Trobovšek Magdalena, Vollmaier Marija in Zupan Valentin.

— t Ko pridete v Ljubljano ali Maribor, ne pozabite vstopiti v Knjigarno Učiteljske tiskarne. Gotovo boste tam našli predmet, ki vam je potreben doma ali v šoli. — Potrebujete knjigo zase ali za svojece, dobite jo v Knjigarni Učiteljske tiskarne za mal denar. Morda potrebujete pisemski ali uradni papir, ali morda nimate dobrih svinčnikov, peres; po-

grešate na svoji pisalni mizi črnilnik, morda v sobi lep okrasek iz porcelana ali keramiko za na mizo, omaro, polico, praktično nalivno pero, mapo, album, podstavek? Vse to prav lahko dobite v Knjigarni Učiteljske tiskarne.

— t Želite prekopicirati načrt ali kak črtež, nabavite si svetlopisni papir »Jasnit«, ki se izdeluje v Učiteljski tiskarni.

tudi njeno bol do zaslužnjene Primorske... Njeno gomilo bomo vedno radi okitili z najlepšim cvetjem.

Isto pot je napravila tovarišica Nina Kogojeva. Službovala je v Julijskih Benečiji, a kot zavedna Slovenka, ki je ljubila svoj narod, je prišla v osvobodeno domovino, toda, žal, neusmiljena smrt jo je prehitro odtrgala od dela.

Na letošnji kraljev rojstni dan smo pokopali tovariša Josipa Turka. Njegova dolgotrajna življenjska borba za učiteljske ideale in delo na šolskem polju sta mu ustvarila že v življenju dovolj priznanj. Sreski učiteljski društvu v Novem mestu in Črnomlju sta ga imenovali za svojega častnega člana, za prosvetno delo pa je bil odlikovan z redom sv. Save. Uvrstil se je med grobove tovarišev in tovarišic, ki spe na ljubljanskem polju.

Učitelj in znanstvenik je bil tovariš Rajko Justin, ki je omahnil 19. avgusta t. l. na vrhu Triglava. Bil je velik prijatelj narave in raziskovalec naše flore. 73 let je užival kras prirodo, 73 let star je omahnil vrhu Triglava... čil in zdrav... Svojo moč je črpal v prirodnih silah. Tovariš Justin se je povzpel s svojim znanjem do kustosa v botaničnem laboratoriju na ljubljanski univerzi. Nekatere cvetice nosijo njegovo ime »Justiniana«.

Drug za drugim so odhajali...

Vsi Sveti... drug za drugim prihajamo na njihove gomile, da se načrpamo novih moči za delo, da nadaljujemo delo z istim navdušenjem in vztrajnostjo, kakor so delali oni...

Poslovlili so se... in vendar so ostali v naših srcih.

V naših srcih jim gori večna lučka...

Vir